

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ

ਪੰਜਾਬ ਲੜੀ

ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਚੋਪੜਾ, ਜੇ.ਜੇ.

ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਦਾਸ,- ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9-ਡੀ ਆਫ 1955

1957 ਅਪ੍ਰੈਲ, 5,

ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ (1908 ਦਾ IX)— ਆਰਟੀਕਲ 182- ਡਿਫਾਲਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ- ਕੀ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ- ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ, ਜਿਸ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ- ਅਪੀਲ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ- ਕੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ- ਭਾਰਤੀ ਸਾਲਸੀ ਐਕਟ (1940 ਦਾ X)— ਧਾਰਾ 39(vi)— ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਪਰ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ- ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ- ਕੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 182 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਲਮ 3 ਵਿੱਚ ਕਲਾਜ਼ (2) ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਲਮ (1) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਪਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ, ਜੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ, ਸੇਧ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰੇਗਾ। ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940 ਦੀ ਧਾਰਾ 39(vi) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ. 15 ਫਰਵਰੀ, 1955, 1954 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 15-ਡੀ (ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਕਿਰਪਾਲ ਸ਼ਾਹ) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਜੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਏ ਆਰ ਵਿਗ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ. ਇਹ ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਤ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: - ਅਧੀਨ ਜੱਜ, ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਾਸ-ਸੂਟ ਦੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਦੌਰਾਨ। ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਚਾਵਲਾ ਅਤੇ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ 10 ਅਕਤੂਬਰ, 1945 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਚਾਵਲਾ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੋਂ 7,000 ਚਾਵਲਾ ਨੇ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਯਮ। ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਵਾਰਡ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਪਰ 19 ਨਵੰਬਰ 1946 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 30 ਨਵੰਬਰ, 1946 ਨੂੰ ਪਾਸ ਹੋਏ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫ਼ਰਮਾਨ। ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ 14 ਜਨਵਰੀ, 1947 ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 (vi) ਦੇ ਤਹਿਤ 19 ਨਵੰਬਰ, 1946 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। , ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ 30 ਨਵੰਬਰ, 1946 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਰੁਪਏ ਲਈ ਸੀ। 7,000 ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਪੀਲ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 6 ਫਰਵਰੀ, 1948 ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕ ਨੇ 14 ਅਗਸਤ, 1950 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 30 ਨਵੰਬਰ, 1946 ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਜੱਜਮੈਂਟ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 182(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਸੀਮਾ 6 ਫਰਵਰੀ, 1948 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ, ਜਦੋਂ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸਦੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਫੈਸਲਾ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 182 (2) ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੀਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ। ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਸਾਂਝਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੀਮਾ 30 ਨਵੰਬਰ, 1946

7,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ) ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ ਭਾਰਤੀ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 182 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲੇ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਧਾਰਾ 182 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ। ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 182 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਉਸੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ। ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕੋਡ 41, ਨਿਯਮ 17 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਹੁਕਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੂਜਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਵਾਂਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਧਾਰਨ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੋਈ ਅੰਤਮ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਆਰਡਰ 41, ਰੂਲ 17 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਜੋ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਅਛੂਤਾ ਛੱਡਦਾ ਹੈ ਜਾਂ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਅਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ ਬਨਾਮ ਜਵਾਹਰ ਲਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਬੁਟਕ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਮੁੰਨੀ ਦੇਈ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਅਤੇ ਸਚਿੰਦਰ ਨਾਥ ਰਾਏ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਜ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। (3)। ਇਹ ਫੈਸਲੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਆਫ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ 15 ਜੂਨ, 1853 ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਏਜੰਟ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ, ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅਪੀਲ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਿਆਂਇਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਗਲੀ ਬੈਠਕ। 1853 ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਆਰਡਰ 41, ਨਿਯਮ 17, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਿਆਂਇਕ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ ਬਨਾਮ ਜਵਾਹਰ ਲਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਸਚਿੰਦਰ ਨਾਥ ਰਾਏ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਜ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (3) ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। 16 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1910 ਨੂੰ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ। ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ- “ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਘਾਟ ਲਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ (ਅਰਥਾਤ, ਰਸਮੀ ਹੁਕਮ), ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਥ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

- (1) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 36 All. 350 (ਪੀ.ਸੀ.)
- (2) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 36 All 284 (ਪੀ. ਸੀ.)
- (3) ਐਲ.ਐਲ.ਆਰ. 49 Cal. 203 (ਪੀ. ਸੀ.)

ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਮੰਨਦਿਆਂ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਉਸ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ 182 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 1924 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਡਰ 41, ਨਿਯਮ 17 ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯਮ 36 ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1924 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਰਡਰ ਨਿਯਮ 36 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 36 ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਕੇਸ ਭਿੰਦੇ ਜੇ. ਸਕੱਤਰ ਆਫ਼ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਮਾਉਂਟ ਰੋਸ਼ਮੇ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ 41, ਨਿਯਮ 17, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼, ਧਾਰਾ 182 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਜ਼ਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਅੱਪਰ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2) ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਰਡਰ 41, ਨਿਯਮ 17, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 182 ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਪੀ. ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ

(1) A.I.R. 1936 Lah. 479.

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1935 Lah. 771.

ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਚੌਠੇ ਰੁਦਰ ਦੱਤ (1)। ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਬਦੁੱਲਾ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਅਸਖਰ ਆਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗਣੇਸ਼ ਦਾਸ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ। (2) — ----- “ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬਲਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ-ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਸਦਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। 1908 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 182(2) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ।” ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਰਾਏ ਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 182 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਖ ਵਿਵਾਦ ਤੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 182, ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਤੋਂ (4) ਪੜ੍ਹੋ-

ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ	ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ	ਸਮਾਂ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪੀਰੀਅਡ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਆਰਟੀਕਲ 183 ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ	ਤਿੰਨ ਸਾਲ ; ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਡਿਕਰੀ ਜਾਂ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਛੇ ਸਾਲ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਜਾਂ 2. (ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ) ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ, ਜਾਂ 3. ਜਿੱਥੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ) ਸਮੀਖਿਆ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਜਾਂ 4. ਜਿੱਥੇ ਡਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ) ਸੇਧ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਜਾਂ "

(1) A.I.R. 1951 All. 493.

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1933 ਪੀ.ਸੀ. 68.

ਕਲਾਜ਼ (2) ਨੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਟਕਰਾਅ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਗੋਂਦਰ ਨਾਥ ਡੇ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੁਰੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਡੇ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਅਤੇ ਭਵਾਨੀਪੋਰ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਗੌਰੀ ਸੰਕਰ ਸ਼ਰਮਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਹੁਣ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਭਾਰ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਨਗੋਂਦਰ ਨਾਥ ਡੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੁਰੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਡੇ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਫਾਇਰ ਐਂਡ ਲਾਈਫ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਜਨਮਹੋਮਦ ਅਬਦੁਲ ਰਹੀਮ (3) ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਆਂਇਕ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- "ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਨਮਾਨੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ, ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਖਤ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਅਰਥ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਹਨ। ਬਾਅਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਮਿਸਟਰ ਮਿੱਤਰਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਟੈਗੋਰ ਲਾਅ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਕਥਨ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ- "ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਨੁਸਖੇ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕਠੋਰ ਜਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ

(1) A.I.R. 1932 ਪੀ.ਸੀ. 165.

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1950 S.C. 6.

(3) A.I.R. 1941 ਪੀ.ਸੀ. 6.

ਖਾਸ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਬਰਦਸਤੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਤੰਗੀ ਦੇ ਜੋਖਮ 'ਤੇ ਜੱਜ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵਧਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਅਸਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕੁਇਟੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਕਸਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਅਰਥਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਉਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਵਾਨੀਪੇਰ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਗੌਰੀ ਸੰਕਰ ਸ਼ਰਮਾ (1) ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਕਾਲਮ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਦੱਖਿਆ ਹੈ- “ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 182 ਦੇ ਕਾਲਮ 1 ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ‘ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ’ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1950 ਐਸ.ਸੀ. 6.

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜੇਕਰ ਲੇਖ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕਾਲਮ 3 ਵਿਚ ਧਾਰਾ (2) ਕਾਲਮ 1 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਕਾਲਮ 1 ਕਿਸੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਲਮ 2 ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਲਮ 3 ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 132 ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮਾਂ ਛੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ, ਚਾਰ ਸਾਡੇ ਮੌਜੂਦਾ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ। ਕਲਾਜ਼ (1) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ, ਸੇਧ ਅਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਮਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾਵਾਂ (3) ਅਤੇ (4) ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਸੇਧ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ (4) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡਿਕਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸੇ ਸਮਾਨ ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਮੰਗੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਲਈ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਲਮ (2) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਦਾ ਹੈ। ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਸ਼ਿਵਰਾਮਚਾਰੀ ਬਨਾਮ ਬਾਯਾ ਅੰਜਨੇਯਾ ਚੇਟੀ (1) ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਇਸ ਲੇਖ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਰਾਜਮੰਨਰ ਸੀ.ਜੇ. ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਤ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਂ।

ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ (2) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1951 Mad. 962 (F.B)

ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਡਿਕਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾ ਸਕਣ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਲਮ 1 ਨੂੰ ਧਾਰਾ (2) ਕਾਲਮ 3 ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਇਹ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜੋੜ ਦੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਨਗੋਂਦਰ ਨਾਥ ਡੇਅ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੁਰੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਡੇ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਅਤੇ ਭਵਾਨੀਪੁਰ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਗੋਰੀ ਸੰਕਰ ਸ਼ਰਮਾ (2) ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਲੰਮੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹਰੇਕ ਵਕੀਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਕੇਸ ਦੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿੱਟੇ ਨਿਕਲੇ ਹਨ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਸਰ ਦੀਨਸਾਹ ਮੁੱਲਾ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ-

"ਇਹ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਕਸਰ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਡਿਆਲਾ ਰਸਤਾ, ਜਿਸਦਾ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ * ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਨਾ ਹੀ 'ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਣਾ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਵਰਦਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਨੇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਅਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1932 ਪੀ.ਸੀ. 165

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1950 ਐਸ.ਸੀ. 6

ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ. ਇਹ ਕੇਸ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਅਸਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿੱਚ ਸਖਤ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਅਰਥ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਅੱਗੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਕੀ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ" ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸਾਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੀਮਾ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਸਖਤ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ 'ਉਦਾਰਵਾਦੀ' ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸਖਤ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ, ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ-

“ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 36 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ (ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨਹੀਂ ਜੋ ਕਿ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹੈ) ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਲਈ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਰਡਰ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 9, ਨਿਯਮ 9, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਧਾਰਾ 36, ਮਨੀ-ਲੈਂਡਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ, ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਢਲੇ ਮੋਰਟਗੇਜ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਲਈ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ 'ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ'।

ਇਹ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 182 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 'ਅੰਤਿਮ ਨਹੀਂ। ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ'। ਤਦ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮੁਢਲੇ ਮੋਰਟਗੇਜ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ (2) ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਮੰਨਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 182 ਦੇ ਕਾਲਮ 3 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਸੀਮਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ (ਕੁੰਵਰ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਓ ਸੰਕਰ (1), ਡੀ. ਐੱਮ. ਜੈਕਿੰਟੋ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜੇ. ਡੀ. ਬੀ. ਫਰਨਾਡੇਜ਼ (2), ਏ. ਐੱਸ. ਸੁੱਬਾ ਅਈਅਰ ਬਨਾਮ ਮੈਟਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ (3), ਸਿਵਰਮਾਚਾਰੀ ਬਨਾਮ ਬਯਾ ਅੰਜਨੇਯਾ ਚੇਟੀ। (4), ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੂ ਬਨਾਮ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ

(1) A.I.R. 1950 All. 327.

(2) A.I.R. 1939 Bom. 454.

(3) A.I.R. 1954 Cal. 169.

(4) A.I.R. 1951.Mad. 962 (F.B.)

ਸਾਹੂ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਸ਼ਾਹ ਸੰਕਲ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੁਨਮ ਚੰਦ (2), ਅਤੇ ਨਾਰਾਇਣਨ ਥੰਪੀ ਵੇਲਾਧਨ ਥੰਪੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਲੈਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਅਈਅਰ ਅਨੰਤਸੁਬਰਾਮੇਨੀਆ ਅਈਅਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (3) ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਭਿੜੇ ਜੇ ਨੇ ਵੀ ਮੁਲਖ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਸ਼ਾਹ ਹਰੀ ਚੰਦ (4) ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ।

ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 48 ਵਿੱਚ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਜੋ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਉਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 48, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਜੋ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਸੀਮਾ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ 'ਫ਼ਰਮਾਨੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 182(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮੰਗੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 182(2) 'ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਲਮ 1 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੇਲੋੜੇ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇੰਨਾ ਸਿੱਧਾ ਅਤੇ ਗੂੜ੍ਹਾ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ

- (1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1951 Pat. 1 (F.B.)
- (2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954 Raj. 273.
- (3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1953 Trav. ਕੋਚੀਨ 220 (F.B.)
- (4) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1929 Lah. 283.

ਆਰਡਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ; ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੀਂ ਲਿਮੀਟੇਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ 20 ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਢਲੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 97; ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਜਿਹੇ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਸਥਿਤੀ ਭਾਰਤੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 (vi) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਡਿਕਰੀ-ਹੇਲਡਰ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਬਨਾਮ ਸੇਠ ਘਨਸ਼ਿਆਮ ਦਾਸ (1) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ' ਵਾਕੰਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਰਾਜਮੰਨਰ ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਵਰਾਮਚਾਰੀ ਬਨਾਮ ਬਾਯਾ ਅੰਜਨੇਯਾ ਚੇਟੀ (2) ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਬਿੰਦੂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1955 All. 552 (ਡੀ.ਬੀ.)

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1951 Mad. 962.

ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਕੇਸ। ਬਾਲਕਿਸ਼ਨ ਧਨਰਾਜ ਬਨਾਮ ਧਨਰਾਜ ਜੈਨਾਰਾਇਣ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾਗਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੀ ਇਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਧਾਰਾ 48, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ। . ਮਹਾਦੇਓ ਭੀਮਾਸ਼ੰਕਰ ਮਧਿਆ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਫਤੂਮੀਆ ਹੁਸੈਨਭਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2) ਵਿਚ ਇਕ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਟਕਰਾਅ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖੇ ਗਏ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸ਼ਾਖਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਟਕਰਾਅ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ। ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਪੂਰਾ 'ਬੈਂਚ ਕੇਸ ਜਿਸ ਦਾ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਕੋ-ਇਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 182(2) ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਡਿਕਰੀ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਧਾਰਾ 182 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰੇਗਾ। (2) ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ। ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 182(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵੀ. ਦੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵੀ ਕੁਝ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਪਾਸਿੰਗ

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1956 Nag 200.

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1948 Bom. 337

ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਮੁੱਢਲਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ । ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਆਪਣੇ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇੱਕ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਆਰਡਰ 12, ਨਿਯਮ 6, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਰਾਹੀਂ)। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਡਿਕਰੀ ਜਾਂ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। . ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਧਿਰਾਂ

ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਸੁਵਿਧਾ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਅਸੁਵਿਧਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦੇ ਅਮਲ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੁਵਿਧਾ ਦਾ ਇਹ ਆਧਾਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 182(2) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਧਾਰਾ 182 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਮਹਾਦੇਓ ਭੀਮਾਸੰਕਰ ਮਧਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਫਾਤੁਮੀਆ ਹੁਸੈਨਭਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਜੋ ਵਿਆਕਰਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਇਸ ਰਾਏ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸਦੀ 30 ਨਵੰਬਰ, 1946 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀਮਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39(vi) ਦੇ ਤਹਿਤ 6 ਫਰਵਰੀ, 1948 ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

(1) A.I.R. 1948 Bom. 337.

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ 14 ਅਗਸਤ 1950, ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ,

ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਲਾਰੇਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਦੇ ਬਾਅਦ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ.

ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿਆਂਗਾ.

ਚੋਪੜਾ, ਜੇ. - ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ
ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਕ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪੂਜਾ ਗੁਪਤਾ